

Ružbašské žrodelko

štvrtročník

Ročník: II

Číslo: 2/2015

jún 2015

Nepredajné

Letná omaľovánka pre najmenších

Milí čitatelia, po trojmesačnej pauze opäť držíte v ruke Ružbašské Žrodelko, aby ste sa dozvedeli, čo nové sa udialo (nielen) u nás v dedinke. Naše občianske združenie pre Vás pripravilo pár pekných akcií, na ktorých ste sa zúčastnili v hojnom počte, čo nás skutočne teší. Spoločnými silami sme upratali našu obec, potom sme lampiónovým sprievodom vzdali hold všetkým padlým v druhej svetovej vojne a premietli Vám film Všetky moje deti s pánom farárom Mariánom Kuffom v miestnom kine. Nielen o týchto akciách sa dočítate vo vnútri ďalšieho čísla časopisu. Horúce počasie ešte len príde, a preto nezabúdajte na pitný režim a pred populdnajším slniečkom sa skrývajte do tieňa. Napríklad aj so Žrodelkom v ruke. Príjemné čítanie!

V mene celého nášho občianskeho združenia a zároveň redakcie Vám prajeme príjemné a teplé prežitie leta a školákom vytúžených letných prázdnin.

Ivana Krutková

Turnaj v rakúskom Obertraune

Rodinka Jedináková si právom zasluži prívlastok „futbalová rodinka“. Jedinákovci reprezentujú mesto Senica, hrajú za klub FK SENICA. Organizátori turnaja v rakúskom Obertraune ocenili Senicu trofejou pre „Najfutbalovejší tím na turnaji“. Brankár Matúš Chropovský bol vyhlásený za najlepšieho gólmána na turnaji a meno **Patrik Jedinák** zaznelo pri vyhlasovaní najlepšieho hráča. Finálový turnaj 4. ročníka Dôvera

Školský pohár SFZ pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, vyvrcholil na štadióne NTC

VÝVOJ OBYVATELSTVA

Do spoločenstva obyvateľov našej obce vítame:

*Dominika Gončárová
Linda Hanečáková
Tomáš Hangurbadžo*

Blahoželáme!!!

v Poprade súbojmi o umiestnenie. Senicu vo finálovom súboji reprezentovali dievčatá z 3. ZŠ a chlapci z 2. ZŠ. O fantastický úspech sa postarali obe družstvá. Dievčatá sú nové majsterky Slovenska a chlapci skončili na treťom mieste. V oboch tímoch boli futbalisti aj futbalist-

bratia a venujú sa mu už od svojich šiestich rokov. Na otázku, kde by to chceli vo futbale dotiahnuť, obidve jednoznačne odpovedali: „Hrať za slovenskú reprezentáciu“. Veríme, že sa to dievčatám podarí.

Zdroj: www.fksenicamladez.eu

ky FK Senica. V družstve dievčat boli ťahúňkami naše dve Tamarky, Tamarka Morávková a **Tamarka Jedináková**, ktoré hrajú za FK Senica, a to dokonca v chlapčenských družstvách, kde patria medzi najlepšie. Tamarky priviedli k futbalu ich

MISS EXYNET 2015

Už v minulom čísle Žrodelka sme vás informovali, že naša rodáčka Silvia Budzáková súťažila v modelingovej súťaži, ktorú organizovala agentúra Exynet. Konkurencia bola veľká - v tejto súťaži súťažilo 66 dievčat z celého Slovenska. Tohto roku to bol 7. ročník tejto súťaže. Superfinále sa konalo 20.06.2015 v Trenčíne, kde Silvia zvíťazila a stala sa MISS EXYNET 2015. Srdečne gratulujeme.

(spracovala MM)

LAMPIÓNOVÝ SPRIEVOD

Už sedemdesiat rokov si 8. mája pripomíname deň, kedy Nemecko v druhej svetovej vojne kapitulovalo a tým sa oficiálne skončila vojna v Európe. Práve preto sme tento dátum spojili s lampiónovým sprievodom,

ktorý sa v našej obci konal v tomto roku už po druhýkrát. Niekoľko desiatok ľudí sa zišlo pred Potravinami pod Lažňou, aby sa spoločne zapojili do pochodu svetla. Naše občianske

združenie zabezpečilo pre účastníkov lampióny, ktoré sa hneď na začiatku rozdali prítomným. Deti dostali reflexné náramky s naším logom, aby sme zabezpečili bezpečnosť premávky. To všetko s finančnou podporou Obce Vyšné Ružbachy. Naše kroky smerovali k cintorínu, kde sme si prečítali slová z kroniky z obdobia, kedy ani našu obec vojna neobišla. Pri hrobe partizánov, ktorí padli pri bojoch v našej obci nám dôchodcovia zaspievali spomienkovú pieseň a po minúte ticha sme sa presunuli do kúpeľov. Tu sa sprievod oficiálne skončil hromadnou fotografiou účastníkov pod Bielym domom. Lampiónového sprievodu sa zúčastnili nielen miestni obyvatelia, čo nás nesmierne teší. Dúfame, že pri ďalšom lampiónovom sprievode nás bude zase viac
(IK)

JARNÉ UPRATOVANIE OBCE 2015

Vedeli ste, že taká obyčajná plechovka sa v prírode rozloží za 15 rokov? Teší nás, že vďaka akcii "JARNÉ UPRATOVANIE VO VYŠNÝCH RUŽBACHOCH" sa týchto plechoviek a iného odpadu pozbieralo neúrekom.

Prvý deň Jarného upratovania sa zúčastnilo vyše 60 detí a učiteľov z miestnej základnej školy. Vďaka vám sa kúpele vyčistili od neporiadku, konárov a pekne sa vyhrabalo lístie. V druhý deň sa stretlo vyše 40 účastníkov v našej dedinke na slnečnej jarnej brigáde. Členovia Jednoty klubu dôchodcov vo Vyšných Ružbachoch sa postarali o čistejší cintorín, deti

vyčistili obec od všetkých papierov, fliaš, plechoviek. Dobrovoľný hasičský zbor Vyšné Ružbachy čistil tok potoka. Vďaka rodičom a najmenším účastníkom sa po-

darilo vyčistiť a pohrabať park pri kostole. Brigáda sa ukončila v Kúpeľoch vo Vyšných Ružbachoch, kde bol pripravený guláš, pivočko a kofola. Perfektnú atmosféru umocnili naši dôchodcovia, ktorí si zaspievali. Veľká vďaka patrí miestnej ZŠ, vďaka ktorej sa vyčistili, pozametali a pohrabali kúpele. Každý účastník dostal sladkú odmenu a malý predmet pre spomienku. Kto sa nezúčastnil, môže len ľutovať. Veľká vďaka účastníkom, tešíme sa na ďalší ročník.

(MM)

Jarné mesiace boli v ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy bohaté na aktivity. Žiaci sa zúčastňovali rôznych súťaží, školských i okresných. Volejbalistky našej školy nás pravidelne reprezentovali v rámci okresu, chlapci nás reprezentovali vo futbale i futsale. Mladí zdravotníci sa zúčastnili okresnej súťaže, kde im **bronzová medaila unikla o vlások**. Zastúpenie sme mali aj na celoslovenskej botanikiáde v Košiciach. Tam nás reprezentovali žiaci 5. ročníka. Aj školských aktivít bolo neúrekom. Počnúc veľkonočným turnajom vo volejbale, súťažou v speve mladších žiakov, športovými súťažami medzi materskou a základnou školou či aktivitami na dopravnom ihrisku. Súťažou si žiaci pripomenuli Svetový deň meteorológie. Nechýbalo tradičné matematické popoludnie, návšteva okresnej knižnice, interaktívne popoludnie s angličtinou, deň s hasičmi i policajtmí. Pri príležitosti Dňa Zeme sa deti zapojili do upratovania kúpeľov i obce. Vedúca ŠJ v rámci Svetového dňa mlieka pripravila ochutnávku mliečnych produktov a súťaž o najkrajší výtvar z mliečnych obalov. Peknou akciou bol aj Medzinárodný deň detí s požiarnikmi, policajtmí a športovými súťažami pri rybníku v Nižných Ružbachoch. Tradičie starých mám sme si tentokrát pripomenuli priamo v dedinke Lacková, kde si žiaci vyrobili svoj

prvý výrobok z prútia. S pribúdajúcimi slnečnými dňami organizovali učiteľky aj exkurzie na výstavu bábok v Kežmarku, do Kláštora redemptoristov v Podolínci, do galérie v Poprade, do ZOO v Spišskej Novej Vsi, do Važeckej jaskyne, na Štrbské pleso i do Košíc.

Prvý apríl 2015 bol pre našich žiakov nielen dňom bláznivých nápadov, ale hlavne dňom kultúrneho vyžitia. História, folklór a tradície predviedli spolužiakom v Podolínci. Pod vedením p. učiteľky Krafcíkovej a p. učiteľky Dudžíkovej pripravili krásny program,

ktorý pozostával z goralských tancov a piesní, prezentácie histórie kúpeľov, hádania goralských a nárečových slov. Z radov rodičov aktívne spolupracoval p. Ján Gončár. So žiakom 9.A Petrom Repkom sprevádzali spev žiakov hrou na harmonike a husliach, čím obohatili a spestrili program. Úvodným vstupom zaujal aj p. učiteľ Patarák. Pri nacvičovaní pomáhala aj p. Terézia Krutková,

za čo jej patrí veľká VĎAKA. Žiakom z Podolínce sa naše vystúpenie páčilo. Ocenili to potleskom a niektorí sa dali strhnúť do víru tanca. S programom žiaci vystúpili aj pri príležitosti Dňa matiek a na otvorení letnej sezóny v kúpeľoch. Sme radi, že naši žiaci boli ochotní nacvičovať tance a piesne aj vo svojom voľnom čase a dúfame, že im to vydrží čo najdlhšie, aby sme mohli pokračovať v oživovaní tradícií našej obce. **27. apríla** prežili deti v materskej škole jeden výnimočný deň. V dopoludňajších hodinách prišiel medzi deti hasič záchranár. Porozprával im o svojej práci a na interaktívnej tabuli ukázal rôzne zásahy hasičov. Vyvr-

žitkovou formou učíme deti pochopiť význam práce a vážiť si každú profesiu.

Deti ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy vyjadrili svoju vďaku a lásku mamič-

kám k ich dňu malým kultúrnym darčekom. Spevom, recitáciou, scénkami, ľudovými tancami a samozrejme aj srdečnými blahoželaniami. Svoju vďaku prejavili aj talentovaní súrodenci Repkovci. Mamičkám sa tiež prihovril pán starosta Ján Dudjak. Ďakujeme za spoločne strávené chvíle a prajeme všetkým mamičkám a babičkám veľa lásky od svojich detí a vnúčat. Zároveň ďakujeme aj učiteľkám, ktoré obetavo pracovali s deťmi pri príprave programu.

cholením bol príchod hasičského auta s majákmi na školský dvor a vyhlásenie poplachu. Deti museli urýchlene opustiť budovu, zažili fiktívny poplach. V aute mali potom možnosť vidieť, čo všetko sa tam nachádza, na čo to slúži, ako sa pri zásahu pracuje. Deti videli „ozajstného hasiča“ v uniforme a s prilbou na hlave. Mali možnosť si ju tiež vyskúšať. Aj takouto zá-

Dňa 19. 5. 2015 sme do MŠ pozvali príslušníkov OO PZ p. Ing. Milana Ženčucha a jeho kolegov „dopravá-

policajt) a dbala na plynulosť premávky. Všetci si vyskúšali, ako jazdiť po ceste, rešpektovať dopravné značky, učiť sa kultúre cestovania. Deti sa zabavili aj pri futbale na ihrisku a na trampolíne. Všetci boli spokojní, pretože sa nielen niečo naučili, ale strávili aj pekný deň pri hrách s kamarátmi.

Deň detí sa v tomto roku vydaril. Počasie nám prialo celý deň. V kúpeľoch pod Bielym domom videli deti vysokozdvížnú plošinu hasičov, hasenie požiaru, na-

kov“. Pútavo a hlavne veku primerane porozprávali o práci príslušníkov policajného zboru. Ukázali aj niektoré pracovné pomôcky, ktoré si deti mohli vyskúšať. Upozornili deti, ako sa majú správať na ceste, ako cez ňu prechádzať, kde sa môžu bicyklovať, čo musia mať na sebe a veľa iných zaujímavých a hlavne praktických rád. Opäť sme pripravili v MŠ jeden nezabudnuteľný zážitok pre deti.

Žiaci 1. stupňa ZŠ sa v ten deň posadili na bicykle, postavili na kolobežky a iné, veľkosťou vhodné dopravné prostriedky, dali si na hlavy prilby a vyštartovali po cestičkách dopravného ihriska v Jakubanoch. Pani učiteľka bola vždy v strehu (ako dopravný

ozajstné zbrane i policajné auto. Po presune ku rybníku v Nižných Ružbachoch si museli žiaci najprv trochu vydýchnuť. Oddychovali pri opekaní. Potom absolvovali pripravené športové súťaže. Nechýbal ani guláš, ktorý k takýmto akciám patrí. Presun do-

mov bol pre niektorých náročný, no všetci ho zvládli.

Tradičie starých mám sa stali pravidelnou akciou v našej škole. Tohto roku sme urobili malú zmenu. Za tradíciami sa žiaci 6. a 7. ročníka a pani učiteľky Dudžiková a Šlachtovská vybrali do susednej dediny Lacková. 5.6.2015 po štvrtej vyučovacej hodine, za príjemného slnečného počasia,

začala niekoľko kilometrová túra cez kopec. V Lackovej nás privítal pán starosta Marek Gallík, ktorý podrobne a pútavo vysvetlil pôvod košíkárstva v ich obci. Žiaci si pozreli zaujímavý dokument, naučili sa techniku pletenia z prútia a dokonca si vyrobili

vlastné košíčky. Všetkých to zaujalo a okrem vlastnoručne (s pomocou manželky p. starostu) upletených výrobkov si odniesli aj zážitok a dobrý pocit z peknej exkurzie.

Z priestorových dôvodov nie je možné priblížiť všetky aktivity žiakov našej školy.

Viac informácií nájdete na www.zsvysneruzbachysl.edupge.org v časti **Novinky**.

(spracovala Anna Krutková)

Jednota dôchodcov Slovenska Vyšné Ružbachy vám chce priblížiť činnosti za prvý polrok 2015. Veľká noc a krásne sviatky a my sme sa rozhodli že ich

sprijemníme symbolom veľkej noci a to veľkonočným vajíčkom. Samozrejme peniaze sme nemali a tak sme požiadali o pomoc,

Žrodelko, starostu ako občana, Miloša Šlachtovského a ešte našu členku. Výhoveli nam a tak sme začali konať. Myslíme si že to bol dobrý nápad a potešil. Naše vajíčko putovalo do všetkých končín ako fotografia.

Dalšou našou aktivitou bolo Jánske posedenie 24. 6. 2015. 200 účastníkov z 13 obcí, každý mal svoj program ktorý trval približne 2 hodiny. Dobrá nálada, ľudskosť a spoznavanie sa to je účelom.

Podujatie sa ukončilo báječnou zápravou kde nám hrala senzačná skupina

menom Trinásť ciest (country). Zo Spišskej novej vsi. Paličky išli do kúta a krútilo sa vrtelo o stošeť.

26. 6. 2015 sa unás uskutočnili okres-

né športové hry kde sa zúčastnilo 220 účastníkov z 13 obcí okresu. Súťažilo 13 družstiev v 6 disciplínach. Naše družstvo malo jednu zlatú a jednu striebornú medajlu a ako celok sme skončili na 9. Mieste.

Bola to akcia na ktorú sa nezabúda, nádhera, dobrá nálada, spev a k tomu pekné počasie no čo ešte dodať.

Tiež ďakujeme sponzorom na športove hry.

Obecný úrad Vyšné Ružbachy
SARS- mesokombinát Jarabina
Kamenný dvor – p.Hirjak
Gazdovský dvor – p. Fedorek

Ružbažský dvor - p. Budzák

Grosek – p. Pavlíková

Večierka – p. Zajacová

Urbariát Vyšné Ružbachy

Potraviny pod „Lažnou“ – p. Martinová

Aj seniory sa vedia zabávať a to vám chceme dokázať aj 18. 7. 2015, kde spolu s obecným úradom usporiadame

ružbašsku tancovačku so živou hudbou a utopencami, srdečne pozívame.

Aby ste si nemysleli že sa len zabávame tak vám opíšeme aj našu pracovnú aktivitu. Na jánske a športové hry sme vynaložili nemalo úsilia pri príprave. Vďaka starostovi obce s ktorým sme úsko spolupracovali. Bez jeho pomoci by sme to nezládli.

Ešte raz srdečná vďaka.

Zúčastnili sme sa tiež pri upratovaní obce pri príležitosti dňa zeme, lampio-

nového sprievodu. Upravujeme kaplnky v okolí obce, udržiavame kríže a okolie krížov na krížovej ceste.

Dňa 29. 7. 2015 organizujeme zájazd na oravskú priehradu, do obce Klín a navštívime aj kňaza Rastislava Waxmanského v Hruštine a pohyblivý betlehem v Orávskom Lieskove. Pozívame záujemcov.

Toto je dianie našej organizácie za prvý polrok 2015.

*(text: Monika Dudzíkova,
predsedníčka JDS, foto: MM)*

PZ JELENEC

V našej obci pôsobí organizácia PZ Jelenec (poľovnícke združenie Jelenec) od roku 1993, kedy vzniklo oddelením sa od vtedajšieho združenia, ktoré tvorili okrem našej obce ešte Podolíneč, Kamienka a Litmanová. Ustanovujúcou členskou schôdzou v roku 1993 boli z 24 členov do výboru zvolení: Alojz Grech – predseda, Dezider Killár – hospodár (tieto funkcie vykonávajú dodnes), Jakub Hanečák(†) – podpredseda, Jozef Krutka(†) – tajomník, Ján Budzák – člen výboru. V súčasnej dobe ďalšie funkcie vykonávajú Ing. Jozef Osvald – podpredseda a Rudolf Bohinský -

predseda revíznej komisie. Tento výbor riadi a usmerňuje celoročnú činnosť poľovníckeho združenia. Združenie má obmedzený počet členov, ktorí sú prijímaní na základe hlasovania aktívnych členov. Momentálne pozostáva združenie z 29 členov.

Poľovnícke združenie a jeho členovia vyvíjajú aktivity v súlade so zákonom o poľovníctve, v ktorom je poľovníctvo definované ako činnosť

spojená okrem lovu najmä s ochranou a zveľaďovaním prírody, so starostlivosťou a vytváraním vhodných podmienok pre voľne žijúcu zver.

Členovia PZ chovajú poľovne upotrebitelné psy, ktoré im pomáhajú pri výkone práva poľovníctva a minimalizujú im straty pri poľovačkách. Poľovníci každoročne v letnom období pripravujú krmivo na zimné prikrmovanie. Sú aktívni pri čistení revíru a brigádach organizovaných v

spolupráci s Urbáriatom. V spoločenskej oblasti spolupracujú s obecným úradom pri rôznych posedeniach a akciách ako napríklad Poľovnícky ples a Dni Huberta. Zúčastňujú sa streleckých súťaží a sú členmi poľovnej stráže. Lov zveri je plánovaný a limitovaný na konkrétnych druhoch a počtoch zveri, ktoré sa nemôžu prekročiť. Poľovný revír sa rozprestiera spolu na 2124 ha, z toho 1112 ha lesných pozemkov a 1012 ha poľnohospodárskych

pozemkov a nachádza sa v katastrach obcí Vyšné Ružbachy, Nižné Ružbachy, Podolíneč, Lacková, Kamienka. V obhospodarovanom revíri sa nachádza vyše 20 krmelcov, 3 väčšie zásobovacie senníky, niekoľko solísk a posedov, ktoré sú rozdelené medzi členov PZ a každý sa stará o svoje pridelené prikrmovacie miesto. Taktiež

obhospodarujú oboru v ktorej chovajú diviačiu a mufloniu zver. Poľovníci-

ke združenie vlastní poľovnícku chatu, na ktorej sa členovia schádzajú na svojich členských schôdkach.

V poľovnom revíri je možné spozorovať diviačiu, jeleniu, srnčiu zver, niekedy sa k nám zatúla medvedia, a vlčia zver, taktiež bol spozorovaný rys. (DG)

CYKLOVĽNA
O.Z. STARÁ ĽUBOVĽNA

občianske združenie Cyklovňa oznamuje všetkým vlastníkom starých a na povelách zabudnutých bicyklov, že my ich radi

KÚPIME ZA SYMBOLICKÚ CENU, alebo PRIJMEME AKO DAR.

Stačí, ak nám zavoláte na tel.č.: 0904 931 402 alebo napíšete na email: cyklovna@gmail.com, a my si ich prídeme sami vyzdvihnúť.

PREČO ICH POTREBUJEME?: naše združenie sa stará o cyklocesty v regióne Severný Spiš. Opravujeme existujúce a zároveň by sme radi budovali nové. Taktiež sa snažíme propagovať cyklistiku organizovaním cyklistických podujatí. Vaše staré bicykle opravíme, vdýchneme im nový život a funkčné ich ponúkneme záujemcom na verejnej dražbe. Takto získané peniaze podporia naše aktivity, z ktorých môžu mať úžitok ako domáci obyvatelia, tak aj prichádzajúci turisti.

AKO SA KONALA KRÁĽOVSKÁ SVADBA. II.

Milí čitatelia, pre nové vydanie Zrodelka som si pre vás pripravila opäť svadbu. Tentokrát sa bude vydávať španielska princezná za nám veľmi známeho poľského aristokrata. Verte mi, že nezveličujem, keď poviem, že to bola veľkolepá a honosná udalosť na španielskom kráľovskom dvore.

Gróf Ján Zamoyski a kňažná Isabella de Bourbon, španielska infantka, sa poznali už oddávna. Isabellina babka

a Jánova mama boli totiž sestry. Navštevovali sa často a odkedy sa Jánova sestra Carolina vydala v roku 1923 za Isabellinho strýka Reiniera (brata jej otca), videli sa ešte častejšie. Dúfam, že som vás veľmi

nepoplietla, ale ak ste čítali predchádzajúce Zrodelko, tak by tieto zložité vysvetlenia nemali byť pre vás žiadnym problémom. Čo bolo hlavným dôvodom svadby sa už nedozvieme, ale zo slovenských článkov vyplýva, že to bola obrovská láska Jana a Isabelly. Ako nevyliciteľná romantička si viem živo predstaviť, ako Ján žiada o ruku Isabellinho otca Dona Carlosa a ako jej sľubuje lásku a blahobytný život na panstve, čo zdedil po otcovi v Starej Ľubovni a vo Vyšných Ružbachoch v roku 1927. Dátum svadby bol stanovený na 9.

Svadobná fotografia Jána Zamoyského a Isabelly de Bourbon

marca 1929 v Madride. Podobne ako v prípade Isabelliných rodičov - astúrskej princeznej (t. zn. následníčky trónu) Marie-Mercedes a Dona Carlosa, princa Dvoch Sicílií, aj tentoraz si snúbenci mali dať svadobný sľub v kráľovskej kaplnke Sv. Michala v hlavnom meste Španielska.

Prípravy boli v plnom prúde, keď sa 6. februára Isabelle zrútil svet. Zomrela jej milovaná stará mama, ktorá jej celý život nahrádzala vlastnú mamu, ktorú stratila hneď pri narodení. Bola pre ňu

duchovnou, výchovnou a morálnou oporou. Len pre zaujímavosť - jej stará mama, Maria-Cristina, vojvodkyňa Rakúska, sa narodila na zámku v Židlochoviciach pri

Brne. Aký je zvláštny ten osud, keď o 70 rokov neskôr zavial jej obľúbenú vnučku do tých istých končín! Po pohrebe sa uvažovalo o odložení svadby, ale po naliehaní kráľa a dohode rodín sa všetko zachovalo tak, ako bolo pôvodne plánované, ibaže v menej honosnom vydaní. Konečne nadišiel svadobný deň. O 11:00 hod sa za zvonenia zvonov roztvorili dvere kaplnky. Najprv vošiel ženích so svojou mamou, kňažnou Mariou-Carolinou, grófkou Zamoyskou. Za nimi vošla nevesta v sprievode krá-

lovskeho páru kráľa Alphonsa XIII a kráľovnej Victorie. Títo boli zároveň aj svedkami sobášneho páru.

Ženich bol oblečený v impozantnej sevillskej uniforme s medailou prestížneho rádu Carola III. Nevesta mala na sebe krásne biele šaty jednoduchého strihu s niekoľko-metrovou vlečkou, ktorú zdedila po prastarej matke, kráľovnej Isabelle II. Na hlave mala závoj zvaný mantila, ktorý taktiež zdedila po Isabelle II. Svadobnú kyticu nemala, len si na šaty uchytila kytičku kvetov z pomarančovníka, čo si ráno natrhala v kráľovských sadoch. No a v rukách si po celý čas žmolila vreckovku, ručne vyšívanej jej mamou, s matkinými iniciálkami a

Ján Zamojski a Isabella de Bourbon

dom na smútok nevzala. Na svadbe sa zúčastnilo veľa významných hostí. Prítomné boli, okrem iného, aj všetky kráľovské deti. Medzi nimi, samozrejme, aj 16 ročný Don Juan - dedo súčasného španielskeho kráľa Filipa VI. Španielske princezné boli odeté v bie-

Hotel Alphonse XIII, v ktorom sa konala svadobná hostina

lych šatách prešívaných zlatými niťami. Zahraničné aristokratky boli taktiež odeté do bielych šiat, ale tentokrát prešívaných striebornými niťami. Všetky mali na hlave typický španielsky závoj. Svadobná hostina sa uskutočnila v novopostavenom luxusnom hoteli, ktorý bol pomenovaný po Španielskom kráľovi Alphonsovi XIII. K svadobnej hostine by som len dodala, že bola rozdelená do dvoch sál. V prvej boli novomanželia s najbližšou rodinou a s kráľovským párom. V druhej sále boli diplomati, učitelia a ďalší pozvaní hostia. Pre španielsky dvor to bola posledná veľkolepá svadba pred kráľovým exilom. Po svadbe nastali pre všetkých prítomných veľmi zlé časy. V Európe vládla nenávisť voči všetkému, čo malo s aristokraciou a monarchiou niečo spoločné. Boli obratí o majetky, slávu, niektorí aj o život, ale nie o hrdosť na svoje korene. To jediné sa im vziať nedalo. Aj keď v médiách sa dozvedáme len o hŕstke aristokratov, v „tieni života“ je ich veľmi veľa. Udržujú si ešte aj dnes tradície, výchovu a v lepšom prípade aj majetky. Ale to už je na inú tému...

Katarina Chapuis (rodená Šutorová)

KROJE S LÁSKOU VYŠÍVANÉ...

Tradiícia nosenia krojov v našej dedinke je veľmi dlhá. Nebolo to len oblečenie, bol to tiež znak spoločenského statusu. Hovorí sa, že naše ružbašské kroje boli najkrajšie. Pri výrobe krojov čerpali predkovia inšpiráciu hlavne z prírody. Používali ľan, ktorý si vypestovali na poliach a ovčiu vlnu. Nosili sa kroje bežné, ale aj sviatočné, ktoré vynikali svojou rozmanitosťou a pestrosťou. Poďme sa teda pozrieť, aké boli...

Ženský kroj tvoril spodný odev, teda hrubá ľanová košeľa – spodnica, na nej bolo biele oplecko, ktoré bolo vždy nariasené do okrúhleho výstrihu s naberanými rukávmi. Dievčatá mali zvyčajne pestrofarebnú výšivku vpredu pod hrdlom.

Rukávy, ozdobené pásikom výšivky, boli ukončené jemným volánikom s čipkou. Bežné dni nosievali ženy laj-

Čepenie mladej nevesty

Skupina občanov z Výchyných Ružbách na oslavách v Prahe v roku 1937.

blík z pestrého flanelu, sviatočný kroj sa však vyznačoval lajblíkom z brokátu alebo vyšivaného zamatu. Skladaná tmavá sukňa (kydle) bola vyzdobená kvetinovými vzormi smodrotlačou. Nechýbala ani bohato vyšivaná čierna lesklá zástera obrúbená čiernou čipkou (fartuch, ale ako pracovnú zásteru používali zásteru nazvanú šurc. Žiadna žena si nezabudla pripnúť čierne koráliky – pačorky a pestrofarebné stuhy, ktoré

boli uviazané na mašľu, splyvajúce pozdĺž chrbta – snorečka preložená cez pačorky.

Mladé dievčiny si zdobili vždy pri slávnostiach svoje hlávky odkonkou. Išlo o širší pásik poskladaný z pestrých korálikov – symbol venčeka. Zakončený bol

štyrmi širšími farebnými vyšivanými stuhami. Na temene hlavy mali vinec, čiže malú korunku z kvietkov.

Keď sa mladá dievča vydalo, svoju odkonku nahradilo čepcom, ktorý bol uháčkovaný z tmavej priadze a zdobený krížikovou výšivkou s kvetinovým motívom aj šatkou (hústkou) pekne uviazanou na kaplnku.

Na Veľkú noc a Vianoce si ženy v prvý deň obliekli modrú sukňu a bielu zásteru. V zimných mesiacoch nosili ženy krátky lesklý čierny kabátik a obrusek, ktorý bol z ľanovej priadze a červeného pamuku tkaný na krosnách. Staršie ženy zvykli nosiť

kosuľu s dlhým rukávom, ktorý bol ozdobený manžetou. Obliekali si tiež vist – lajblík, tuho podšitý hrubým plátom, ktorý zdobili našité stužky.

Ziadnemu mužovi nechýbal klobúk (kapielus) alebo baranica. Mládenci si ho zvykli ozdobiť širšou červenou vyšívajúcou stuhou s pierkom. Starší muži nosievali biely serdacek z baranej kožušinky, ktorý bol ozdobený ornamentmi z červenej kože a výšivkami, navrch ešte guňu a na hlave baranicu. Mužská vesta mala krásne zdobenie výšivkami, stužkami a mosadznými gombíkmi. Jednoduchú ľanovú košeľu nosili muži s dlhým rukávom, ktorý bol na pleciah a zápästí naberaný. Zvyčajne bola so širšou manžetou z červeno-bielej tkaniny. Košeľu si viazali bielou šnúrkou. Širšia čierna viazanka sa nazývala halstuk, bola ozdobená na konci farebnou výšivkou. Na spodný odev z ľanu si obliekali hološne, išlo o súkenné nohavice prírodnej farby. Na nohách nosili krpce alebo čizmy. Ľanové plátno používali na ovinutie chodidiel a palicu – bakulu

do ruky.

Názvy jednotlivých častí kroja v goralskom nárečí:

groté babské – ženský kroj;
otkónka – ozdoba na hlave z perál;
vinec – ozdoba na strede hlavy;

snorky – stužky;
kosuľa – oplecká;
kecky – stužky na pleci;
lajbík/lajblík – vesta;
kydel' – sukňa;
vist – zdobená vesta;
fartuch/fartuh – zástera;
boty – čizmy kožené;
hustecka – šatka;
obrussek – pokrývka na hlavu s červeným vzorom, doma tkaná;
groté hlopské – mužský kroj;
kapielus – klobúk;
kosuľa – košeľa;
hološne – nohavice súkenné;
lajbik/lajblík – vesta bez

rukávov, bohato zdobená farebnými šnúrkami, stužkami a mosadznými gombíkmi;

holštuk/halstuk – čierny vyšívajúci šál/viazanka na krk;

serdacek – kožuštek bez rukávov;

guňa – súkenný kabát;

serdak – kožuch;

piorko a snorka – ozdoba na klobúk;

boty – čizmy kožené;

krbce – stará obuv, krpce.

Kroje spolu s ľudovou slovesnosťou (piesňami, povestami, tradovanými rozprávkami...) ostávajú jedným z mála dedičstiev po našich predkoch. Keď naše tradície a zvyky nezabud-

(spracovala: Mgr. Lucia Dudžiková)

FUTBAL

Počas jesennej a jarnej časti futbalovej sezóny 2014/2015 našich futbalistov čakalo náročných 22 zápasov. Sedem stretnutí im prinieslo zisk 21 bodov, tri zápasy sa skončili remízou a zisk 3 bodov a v prípade tucta stretnutí sme na svojich súperov nestačili. Posledné štyri kolá jarnej časti nám priniesli štyri prehrv, pod ktoré sa podpísali aj

1	TJ DRUŽSTEVNÍK ČÍRČ	22	19	1	2	71 : 33	58	25
2	TJ Sokol Malý Lipník	22	14	4	4	70 : 32	46	13
3	FK Podolíneč	22	14	4	4	77 : 31	46	13
4	TJ Sokol Jakubany	22	13	3	6	63 : 34	42	9
5	ŠK Nová Lúbovňa	22	12	3	7	45 : 30	39	6
6	TJ Družstevník Minčol Šarišské Jastrabie	22	9	5	8	47 : 38	32	-1
7	TJ Poľnohospodár Plaveč	22	7	4	11	38 : 54	25	-8
8	TJ Družstevník Veľký Lipník	22	7	3	12	34 : 60	24	-9
9	TJ Družstevník Vyšné Ružbachy	22	7	3	12	50 : 45	24	-9
10	TJ SOKOL Ľubotín	22	6	5	11	40 : 53	23	-10
11	TJ Poľnohospodár Minčol Kyjov	22	2	3	17	20 : 67	9	-24
12	TJ Orpavn ZZ Orlov	22	2	2	18	19 : 97	8	-25
13	TJ Družstevník Litmanová (odstúpené)	0	0	0	0	0 : 0	0	0

Z - zápasy V - výhra R - remíza P - prehra

VOLEJBAL

Už po druhýkrát naša obec v spolupráci so Základnou školou pripravila pre základné školy ľubovnianskeho okresu volejbalový turnaj pod názvom „Pohár starostu obce vo Vyšných Ružbacoch vo volejbale dievčat, ktorý sa konal dňa 23.6.2015. Do tohto turnaja sa prihlásili dva tímy zo Starej Ľubovne a našu školu reprezentovali pod vede-

ním Mgr. P. Konrádyho volejbalistky **A tímu** a volejbalistky mladšieho **kádru B tímu**. Prvenstvo z tejto súťaže si odnieslo osemročné Gymnázium T. Vansovej, na druhom mieste skončili dievčatá nášho **A tímu** a tretie miesto patrí nášmu **B tímu**.

Na štvrtom mieste skončila Základná škola Za vodou. (PM)

RUŽBAŠSKÁ TAJNIČKA

Zapojte sa do našej súťaže. Stačí vyplniť Ružbaško-slovenskú tajničku, zaslať vyplnenú tajničku spolu s kontaktnými údajmi (meno a priezvisko, telefónne číslo) emailom na info@ruzbaškypramen.sk, alebo vhodiť riadne vyplnený Súťažný

MÚZEUM V KEŽMARKU

kupón, ktorý sa nachádza na poslednej strane tohto čísla, do označenej zbernej nádoby (nachádzajú sa vo vybraných obchodoch v obci). Pozor! Súťaž trvá len do **15.09.2015**. V tajničke sa hľadá *sídlo rodiny Zamoyskich* na Slovensku od roku 1882 až do roku 1944.

Hráte o dve vstupenky na KEŽMARSKÝ HRAD !!!

1.		zemiakový pokrm
2.		miestny názov krátera
3.		rebrík
4.		veštec
5.		na návštevu
6.		sud piva
7.		driemať
8.		žriedlo pre minerálnu vodu
9.		minulý rok
10.		jar
11.		zakliate
12.		kecať (rozprávať)
13.		jelša
14.		brada
15.		kravata
16.		diera v búrľavom strome

Autor: Stanislav Šutor st.

Riešenie Tajničky z minulého čísla a VÝHERCA

Správna odpoveď z minulého čísla: SMRTNÁ JAMA.

Rodinnú vstupenku na hrad v Starej Lubovni vyhráva:

ZLATICA GABRIELYOVÁ

Vydáva:

Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., štvrťročne

IČO: 42380600

ISSN 1339-7362

Zodpovedný redaktor:

Mgr. Ivana Krutková

Redaktori:

Bc. Martin Konrády

Ing. Miroslava Krutková

Mgr. Peter Martinek

Mgr. Marcela Martinková

Jazyková úprava:

Mgr. Mária Sekulová

Grafické spracovanie:

Ing. Dominik Grech

Prispievatelia

Katarína Chapuis rod. Šutorová

Monika Dudziková

Mgr. Lucia Dudžiková

Anna Krutková

Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom **EV 4995/14**.

Expedícia novín je zabezpečovaná do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy. Uzávierka tohto výťažku: 30. jún 2015.

Vo všetkých obchodoch sa nachádza označená zberná nádoba, kde môžete vhadzovať vaše postrehy, pripomienky, nápady, prípadne finančné dary na náš rozvoj.

*Ružbašské žrodelko je vydané vďaka
finančnej podpore obce Vyšné Ružbachy. Ďakujeme!*

✂

Meno a priezvisko.....
.....

Kontakt.....
.....

Vylúštená tajnička.....
.....

✂

Kontakt:

Vyšné Ružbachy 169

065 02 Vyšné Ružbachy

+421 915 179 971

ruzbasskypramen@gmail.com

info@ruzbasskypramen.sk

www.ruzbasskypramen.sk
